

въ една срѣда не толкова обикновенна за обществото, ний не можемъ да знаемъ всичкитѣ страни на това общество; не можемъ да влизаме въ неговото положение и не можемъ да знаемъ неговитѣ нужди; слѣдователно, да разрѣшимъ процеса, въ който играятъ ролята на прѣстѣпници граждански лица, ний срѣщаме голѣмо затруднение. Още по-голѣмо затруднение ний ще срѣднемъ въ единъ политически процесъ. И ето причинитѣ на това: въ тѣхъ се изисква по-голѣмъ анализъ, по-голѣмо знание на свободата и нейнитѣ ограничения. Въ политическитѣ прѣстѣпления по-напрѣдъ стоятъ партизанскитѣ страсти; въ политическитѣ прѣстѣпления се прави апелъ на патриотизма и се претендира, че направеното е направено въ полза на обществото, което трѣбва да се ползува отъ свобода и свобода естествена и до извѣстна стѣпенъ безгранична. Ако законитѣ правятъ ограничение на свободата въ извѣстна стѣпенъ, то това го правятъ въ интереса на обществото. И за това тази свобода се нарича свобода ограничена, защото иначе е невъзможно да се живѣе. Въ политическитѣ прѣстѣпления свободата има съвършено другъ характеръ. Въ конституционнитѣ страни, па и въ всичкитѣ други държави, ако щете и въ деспотическитѣ, считатъ, че държавний суверенитетъ лѣжи въ народа. Гражданина, подъ името политическа свобода разбира, че притѣжава и една частица отъ тоя суверенитетъ. Сега, ако ний избличаваме нѣкого въ политическо прѣстѣпление, това значи, че той не само е абдикиранъ отъ тоя суверенитетъ, но още, че той го е употрѣбилъ въ зло. Слѣдователно, въ политическитѣ прѣстѣпления, прѣстѣпността е двойна. Тази е причината, щото за колко годѣ важно политическо прѣстѣпление да се прѣдвижда въ законитѣ особено голѣмо наказание; тази е още причината, щото политическитѣ прѣстѣпления да правятъ грамадни исключения отъ общитѣ, исключения такива, каквито азъ ще покажа на своя рѣдъ.

Партизанскитѣ страсти не малко влияятъ на политическитѣ процеси. Изобщо човѣкъ е създаденъ така, щото е наклоненъ винаги да съзнава онова, което е право и винаги да говори истинната. И първото нѣщо, което идва до човѣка на ума да отговори, когато му се постави въпросъ, е истината. Но ако по нѣкога единъ човѣкъ е принуденъ да скрива истинната, то това го прави изключително за свой интересъ и то